

Hildemara lag in het donker, haar nachtopon nat van de transpiratie. Weer dat nachtzweeten – ze zou er ondertussen aan gewend moeten zijn. Haar kamergenote, Lydia, lag zachtjes te snurken. Sinds Lydia hier zes weken geleden was gekomen, was ze voortdurend vooruitgegaan; een feit waarvan Hildemara alleen maar meer in de put raakte. Lydia was een kilo aangekomen, Hildie was evenveel afgevallen.

Twee maanden en nog altijd geen verbetering. De ziekenhuisrekening werd met de dag hoger; onder het gewicht daarvan bezweken Trips dromen. Haar man kwam elke middag op bezoek. Gisteren had hij er zo moe uitgezien. Geen wonder – hij werkte hele dagen en moest na het werk zorgen voor al haar taken in huis: wassen, eten koken, Charlie en Carolyn verzorgen. Hildie had veel verdriet om haar kinderen. Charlie bracht zo veel tijd alleen door, en Carolyn werd opgevoed door een onverschillige babysitter. Ze had haar kinderen niet meer aangeraakt of gezien sinds Trip haar naar het ziekenhuis had gebracht. Ze miste hen zo, dat het vrijwel voortdurend fysiek pijn deed. Of was dat slechts de *mycobacterium tuberculosis* die haar longen verteerde en haar lichaam sloopte?

Hildie sloeg de dekens terug en liep naar de badkamer om haar gezicht met koud water af te spoelen. Wie was die uitgemergelde, bleke geest die haar vanuit de spiegel aanstaarde? Ze bestudeerde de scherp afgetekende beenderen, de grauwe gelaatskleur, de krin-

gen onder haar lichtbruine ogen, de doffe bruine kleur van het haar op haar schouders.

Ik ben stervende. Ja toch, Here? Ik heb niet genoeg kracht om tegen deze ziekte te vechten. En nu moet ik moeder onder ogen komen. Ze is zo teleurgesteld in mij. De vorige keer noemde ze me een lafaard. Misschien heb ik inderdaad de moed opgegeven. Ze maakte een kommetje van haar handen, liet het vol water lopen en begroef haar gezicht erin. O God, ik hou zo veel van Trip. En van Charlie en lieve kleine Carolyn. Maar ik ben moe, zo vreselijk moe. Ik zou liever nu sterven dan nog een poosje blijven leven en vervolgens een heleboel schulden als erfenis achterlaten.

Dat had ze vorige week ook tegen Trip gezegd. De enige wens die ze nog had, was dat ze thuis zou kunnen sterven in plaats van in een steriel ziekenhuis, dertig kilometer verderop. Zijn gezicht was vertrokken van pijn. ‘Zeg dat nou niet. Je gaat niet dood. Je moet ophouden met je zorgen maken over de rekening. Als je moeder zou komen, zou ik je mee naar huis kunnen nemen. Misschien dat dan...’

Ze had hem tegengesproken. Moeder zou niet komen. Zij had haar nog nooit geholpen. Het idee alleen al dat ze andermans bediende zou moeten zijn, vond moeder verschrikkelijk. En dat was precies wat ze zou zijn: een voltijdse en onbetaalde bediende, wasvrouw, kinderopas en kokkin. Hildie zei dat ze dat niet van moeder kon vragen.

Desondanks had Trip moeder opgebeld, en vervolgens was hij op zaterdag met Charlie en Carolyn naar haar toe gegaan, zodat moeder en hij de zaak konden bespreken. Vanmorgen had hij Hildie opgezocht. ‘Je moeder heeft ja gezegd. Ik neem een paar dagen vrij om alles voor haar in gereedheid te brengen.’ Hij wilde Carolyns kamer verven en een mooi, comfortabel bed kopen, plus een nieuwe kast en een spiegel en misschien een schommelstoel. ‘Charlie en Carolyn krijgen de kleine slaapkamer. Jij en ik zullen weer samen zijn...’

‘Ik kan niet bij jou slapen, Trip. Ik moet in quarantaine blijven.’ Ze kon het nauwelijks bevatten dat moeder erin had toegestemd te komen helpen. ‘Ik moet uit de buurt van de kinderen blijven.’ Ze zou hen tenminste kunnen horen; ze zou hen kunnen zien.

Moeder had gezegd dat ze zou komen. Moeder trok bij hen in. Hildie beefde toen ze het tot zich liet doordringen. Ze voelde zich een beetje misselijk. 'Ik zal een ziekenhuisbed nodig hebben.' Ze gaf Trip aanwijzingen voor haar kamer. Geen vloerkleed. Een rolgordijn in plaats van gordijnen. Hoe kaler de kamer was, des te makkelijker kon hij schoongehouden worden. Trip keek zo hoopvol dat haar hart brak. Hij bukte zich om haar voorhoofd te kussen voordat hij wegging. 'Voor je het weet ben je weer thuis.'

Nu kon ze niet slapen. In plaats van weer in bed te kruipen, ging Hildie in een stoel bij het raam zitten en keek naar buiten naar de sterren. Hoe zou het zijn om moeder bij haar in huis te hebben – moeder die haar verzorgde en voor haar kinderen zorgde, moeder die alle klussen die moesten gebeuren, op zich nam zodat Trip niet alles hoefde te doen? Zou moeder haar verachten omdat ze niet harder vocht? Haar ogen brandden; haar keel deed pijn bij de gedachte alleen al dat zij ziek en hulpeloos in bed zou moeten liggen, terwijl moeder de leiding over haar gezin overnam. Ze veegde haar tranen af. Natuurlijk zou moeder het allemaal beter doen dan zij ooit zou kunnen. Dat besef deed nog meer pijn. Moeder had altijd alles perfect voor elkaar. Zelfs zonder pa draaide de boerderij als een goed geoliede machine. Moeder zou heerlijke maaltijden koken voor Trip. Zij zou degene zijn die Charlie vleugels gaf. Waarschijnlijk zou ze Carolyn al aan het lezen hebben voor ze vier was.

Ik zou dankbaar moeten zijn. Ze geeft genoeg om me om te komen helpen. Dat had ik niet verwacht.

Toen de nachtlucht haar had afgekoeld, kroop Hildie weer onder de dekens.

Ze wilde dankbaar zijn. Ze zou moeder ook bedanken, ook al moest ze toezien hoe het leven waar ze van hield, haar ontglipte. Ze had een zware strijd geleverd om los te komen van moeders verwachtingen, om haar recht op een eigen leven op te eisen en niet haar moeders onmogelijke dromen waar te hoeven maken. Zelfs het enige waarin zij had uitgeblonken, zou haar worden afgenomen voordat ze haar ogen voor de laatste keer sloot.

Moeder zou de verpleegster worden. Moeder zou de lantaarn dragen.

Carolyn was blij dat ze bij opoe Waltert in Murietta mocht blijven logeren, totdat opoe klaar was om naar hun huis te verhuizen. Als ze met papa en Charlie mee naar huis zou zijn gegaan, had ze elke dag naar mevrouw Haversal aan de overkant van de straat ontmoeten wanneer Charlie op school zat en papa aan het werk was. Zo was het heel lang gegaan, al die tijd sinds mama was weggegaan. Maar nu kwam mama thuis en kwam opoe logeren. Er stond haar een heerlijke tijd te wachten!

Carolyn speelde met de lappenpop die opoe haar had gegeven, terwijl opoe kleding in een koffer stopte en een hutkoffer vulde met lakens, geborduurde kussenslopen met gehaakte randjes, twee dekens, en een theeservies versierd met roze roosjes en kleine zilveren lepeltjes erbij. Opoe zette de koffer en de hutkoffer achter in haar nieuwe grijze Plymouth. Toen legde ze twee kussens op de voorstoel, zodat Carolyn hoog zat en uit het raampje kon kijken tijdens de lange rit naar huis. Opoe liet haar zelfs haar raampje naar beneden draaien, zodat ze haar hand kon uitsteken en de wind voelen.

Ze draaiden de oprit op, juist toen Charlie uit de schoolbus stapte. 'Opoe!' Hij rende naar hen toe. Opoe pakte de voordeursleutel die onder de bloempot op de veranda lag.

In huis was alles veranderd. Carolyn trof haar bed en kast in Charlies kamer aan. Er stond een klein tafeltje tussen Charlies bed en het hare. Ze ging terug naar haar oude kamer en keek toe hoe

opoe haar koffer met een zwaai op een nieuw, groter bed legde. De roze muren waren nu vrolijk geel, en er hingen nieuwe witte vitrages voor de ramen. Verder stond er een grote ladekast met een spiegel erop, een klein tafeltje en een lamp, en een schommelstoel met gebloemde kussens.

‘Ik zal me hier heel behaaglijk voelen.’ Opoe pakte haar kleren uit en borg ze op. Toen liep ze naar het raam en trok de witte vitrages open. ‘Ik zal er wel aan moeten wennen om burens zo vlak naast me te hebben.’ Ze schudde het hoofd en draaide zich om. ‘Ik kan maar beter aan het eten beginnen. Je vader zal zo thuiskomen.’

‘Komt mama ook thuis?’

‘Over een dag of twee.’ Opoe deed de deur naar de logeerkamer open. ‘Dit wordt haar kamer.’ Ze liet Carolyn in de deuropening achter en ging naar de keuken. Carolyn vond de kamer niet prettig. Hij voelde koud en vreemd aan, zo zonder een kleed op de grond en zonder gordijnen voor het raam. Er hing alleen een rolgordijn, neergelaten om het zonlicht buiten te sluiten.

Carolyn kwam de keuken in. ‘Mama vindt haar kamer vast niet mooi.’

‘Het is precies zoals ze het wilde hebben. Makkelijk schoon te houden.’

‘Mama houdt van plantjes op de vensterbank. Ze houdt van een vaas met bloemen.’ Mama had altijd ingelijste foto’s op haar ladekast staan.

‘Mama houdt niet van bacteriën.’ Opoe schildte de aardappelen.

‘Wat zijn dat?’

Opoe grinnikte. ‘Dat moet je je moeder maar vragen.’

Opoe had het eten klaarstaan toen papa thuiskwam van zijn werk. Ze namen allemaal plaats aan de keukentafel. ‘Wanneer ga je haar ophalen?’ Opoe zette een kan melk op tafel en ging op mama’s stoel zitten.

‘Overmorgen.’

‘We hebben genoeg om dankbaar voor te zijn, hè?’ Ze stak haar handen uit; Charlie pakte de ene en Carolyn de andere. Papa nam hun andere hand, zodat ze een kring vormden. Hij had niet meer voor het eten gebeden sinds mama was weggegaan. Nu sprak hij

zachtjes, rustig, zei ‘amen’ en zuchtte, met een glimlach om zijn lippen. Opoe vroeg hem naar zijn werk, en papa praatte een hele tijd. Toen iedereen het eten op had, stapelde papa de borden op, maar opoe joeg hem weg. ‘Ga jij maar met de kinderen praten of spelen of doen wat jullie anders ook doen. Ik ruim de boel wel op.’

Papa nam Charlie mee naar buiten om tikkertje te spelen. Carolyn keek vanaf het trapje bij de voordeur toe.

Die avond stopte opoe hen in bad – eerst Charlie, zodat hij zijn huiswerk kon gaan doen. Ze zat op het deksel van het toilet terwijl Carolyn speelde in het bad vol badschuim. Opoe gaf papa een boek om aan hen voor te lezen, met Carolyn aan zijn ene kant en Charlie aan de andere. Toen hij klaar was, kustte hij hen allebei en stuurde hen naar bed. Opoe stopte hen in met een avondgebed.

Midden in de nacht werd Carolyn wakker. Ze was eraan gewend geraakt om bij opoe te slapen. In Charlies kamer zaten geen monsters, maar Carolyn maakte zich zorgen om opoe. Ze klom uit bed, sloop door de gang naar haar oude slaapkamer en deed de deur open. Opoe lag zo hard te snurken dat ze waarschijnlijk alle monsters het huis uit had gejaagd met het lawaai dat ze produceerde. Carolyn holde terug naar Charlies kamer en dook in bed. Terwijl ze zich onder de dekens nestelde, keek ze naar Charlie die aan de andere kant van de kamer lag te slapen, dacht aan het feit dat mama zou thuiskomen, en viel glimlachend in slaap.

Na een ontbijt van roereieren, bacon en versgebakken scones ging papa meteen naar zijn werk. Zodra Charlie naar school was vertrokken, tilde opoe Carolyns kin op. ‘Laten we jouw haar eens borstelen en er een paardenstaart in maken. Wat vind je daarvan?’ Ze pakte Carolyn bij de hand en nam haar mee naar haar slaapkamer. Ze klopte op het bed en Carolyn klom erop. Terwijl opoe haar haren borstelde, bekeek Carolyn haar grootmoeder in de spiegel. Ze hield van haar witte haar en gebruide, gerimpelde wangen. Ze had warme, groenbruine ogen, net zoals mama. Opoe glimlachte naar haar. Ze borstelde Carolyns lange blonde krullen in haar hand.

‘Je lijkt op Elise. Zij was mijn jongere zusje, en ze was heel, heel knap, net zoals jij.’ Toen alle klitten eruit waren, bond opoe een elastiekje omCarolyns haar. ‘Ziezo. Dat ziet er een stuk beter uit, vind je ook niet?’

Carolyn keek op. ‘Gaat mama dood?’

Opoeglimlachte tegen Carolyn. ‘Nee. Mama gaat *niet* dood.’ Ze streelde Carolyns haar. ‘Ze moet alleen rust houden. Nu ik er ben, kan ze thuiskomen en uitrusten. Je zult je moeder elke dag kunnen zien.’

Op opoes gezicht zag Carolyn niet zo’n mengeling van emoties als ze bij haar vader had gezien. Opoekieket niet onzeker of verdrietig. Ze zag er niet bang uit. Opoedroeg een bril, maar daarachter zag Carolyn heldere, warme ogen vol zelfvertrouwen.

Opoevertelde Carolyn dat ze een eindje gingen rijden. ‘Ik moet mezelf een beetje wegwijs maken in de omgeving, uitzoeken waar ik kan vinden wat ik nodig heb.’

‘Wat dan?’

‘Om te beginnen een kruidenier. Jij en ik gaan op ontdekkingsreis!’ Zoals zij het zei, klonk het als een groot avontuur. ‘We gaan een bibliotheek zoeken, waar we genoeg boeken kunnen lenen om een week mee toe te kunnen. En ik wil bij de kerk langsgaan om de dominee te ontmoeten. Volgens je vader zijn jullie al een poosje niet meer geweest, maar dat gaat nu veranderen.’

‘Gaat mama ook mee?’

‘Nee. Voorlopig niet.’

Opoereed hard en wees links en rechts, terwijl Carolyn, gezeten op haar kussens, alles in zich opnam. ‘Kijk daar eens. Wie had dat nu gedacht! Een kaasfabriek! We zullen in de stad een goed stuk Zwitserse of Goudse kaas halen. En daar is de bank.’

Ze gingen lunchen in een klein restaurantje op Main Street. Carolyn kreeg een hotdog en een glas cola. Voordat ze naar huis gingen, wilde opoe door een warenhuis lopen. Ze bekeek alle keukenattributen en kocht er een paar. Toen gingen ze naar de kruidenier, waar opoe een grote mand vulde met levensmiddelen. ‘Tijd om naar huis te gaan. We willen thuis zijn als Charlie uit de bus stapt.’

Juist op het moment dat de jongens en meisjes uit de schoolbus begonnen te stromen, draaide opoe de oprit op. ‘Precies op tijd!’ Charlie kwam joelend naar hen toe gerend. Opoe moest lachen en zei dat hij klonk als een wilde indiaan. Ze duwde hem een tas met boodschappen in handen. ‘Je kunt mooi helpen uitladen.’ Ze gaf Carolyn een kleinere tas en droeg zelf een andere tas en het pakket van het warenhuis naar binnen.

Als een bloedhond wist Charlie het pakje vijgenkoekjes op te sporen. Hij maakte het open, graaide een handvol koekjes eruit en ging de deur uit om zijn vrienden te zoeken. Geamuseerd schudde opoe het hoofd. ‘Net een van mijn Zomergektejongens.’ Ze scheurde het bruine papier van het pakket en maakte een grote witte doos open. ‘Kijk eens wat ik gevonden heb toen we aan het winkelen waren.’ Ze spreidde een klein geborduurd tafelkleed uit, met bijpassende servetten. ‘Jij en ik en mama gaan elke middag een *high tea* houden. Ik heb het in geen jaren gedaan, maar ik heb alle recepten bij me.’ Uit haar handtas haalde ze een versleten leren boek tevoorschijn, dat ze op tafel legde. Ze kreeg een dromerige uitdrukking op haar gezicht. ‘We gaan er een bijzondere thuis-komst van maken.’ Met een blik op haar horloge stelde ze voor om op de veranda te gaan zitten en van de zon te genieten.

Toen papa met mama thuiskwam, stond opoe haar op te wachten, terwijl ze Carolyns hand vasthield. Mama klom uit de auto, zwaaide en ging meteen naar binnen. Carolyn riep haar en volgde hen naar binnen, maar haar vader versperde haar de weg. ‘Laat je moeder met rust. Ze gaat naar bed.’ Mama liep door de gang naar de koude kamer met het vreemde bed en deed de deur achter zich dicht. Toen Carolyn probeerde zich langs papa te wurmen, greep hij haar vast en draaide haar om. ‘Ga een poosje buiten spelen, zodat opoe en ik kunnen praten. Vooruit!’ Hij gaf haar een duwtje.

In verwarring zat Carolyn op het trapje, tot papa naar buiten kwam. Hij liep haar zomaar voorbij, stapte weer in de auto en reed weg.

Opoë kwam de veranda op. 'Je vader moest weer aan het werk. Je zult hem vanmiddag wel weer zien.'

'Mag ik naar mama toe?'

'Nee, *Liebling*.' Ze schudde het hoofd en streelde Carolyns haren. 'Wil je hier buiten blijven, of binnenkomen en mij helpen de lunch klaar te maken?' Carolyn volgde opoe naar binnen.

Die dag kwam haar moeder geen enkele keer haar kamer uit, alleen om naar het toilet te gaan. En de dagen erna waren precies hetzelfde. Als ze Carolyn in de gang zag, gebaarde ze dat zij weg moest gaan. Mama kwam niet aan de keukentafel zitten voor het avondeten, of bij het gezin in de woonkamer als ze naar *Lux Radio Theater* luisterden. Alleen papa en opoe mochten in mama's kamer komen, verder niemand. Papa bracht vaak de hele avond achter de gesloten deur door, terwijl opoe een boek pakte van de stapel die ze bij de bibliotheek had geleend en verhalen voorlas aan Carolyn en Charlie.

Vaak ging Carolyn naar buiten, wanneer Charlie naar school was vertrokken. Op een dag plukte ze narcissen die waren gegroeid uit de bollen die mama een hele poos geleden had gepoot. Mama hield van bloemen. Ze werd er blij van. Toen Carolyn een handvol had verzameld, ging ze naar binnen, sloop door de gang naar haar moeders kamer en deed de deur open. Mama lag op haar zij te slapen. Carolyn liep op haar tenen naar het bed. Haar kin kwam net boven de matras uit.

'Mama?' Carolyn reikte naar haar moeders hand en raakte die aan. Mama opende knipperend haar ogen. Er kwam een glimlach op haar lippen. Carolyn hield de narcissen omhoog. 'Ik heb bloemen voor u, mama. Dan voelt u zich beter.'

Mama's gezichtsuitdrukking veranderde. Ze trok het laken omhoog en bedekte haar mond. 'Je mag hier niet komen, Carolyn. Ga weg! Nu meteen!'

Haar lip begon te trillen. 'Ik wil bij u zijn.'

'Je kunt niet bij mij zijn.' Haar moeders ogen stroomden vol tranen. 'Wegwezen, Carolyn. Doe wat ik je zeg.'

'Mama...' Carolyn strekte haar armen uit om haar de bloemen te geven.

Mama deinsde terug. ‘Moeder!’ Ze begon te hoesten. ‘Blijf uit mijn buurt!’ perste ze er tussen de hoestbuien door uit. Toen opoe in de deuropening verscheen, gebaarde mama verwoed naar haar. ‘Moeder! Haal haar hier weg! Houd haar bij me weg!’ Nog steeds hoestend en nu ook huilend verfrommelde ze het laken voor haar mond en boog zich voorover. ‘Laat haar niet binnenkomen!’

Opoe joeg Carolyn de kamer uit en deed de deur stevig dicht. Geschrokken en verward zette Carolyn het op een brullen. Opoe tilde haar op en droeg haar naar de woonkamer. ‘Stil maar! Je hebt niets verkeerd gedaan. Luister eens naar me.’ Ze ging in de schommelstoel zitten. ‘Mama is ziek. Je mag niet in die kamer komen. Als je dat wel doet, gaat ze weer weg. Dat wil je toch niet, hè?’

‘Nee.’ Waarom mocht zij niet naar binnen? Opoe deed het wel. Papa ook. Charlie praatte met mama vanaf de drempel van de kamer. Waarom moest zij wegblijven?

‘Stil maar...’ Opoe tilde Carolyn op haar schoot en wiegde haar. Carolyn stak haar duim in haar mond en leunde tegen opoe aan. ‘Het komt allemaal goed, *Liebling*. Je moeder wordt weer beter. Dan kun je nog heel veel tijd met haar doorbrengen.’

Daarna ging Carolyn nooit meer haar moeders kamer binnen. Ze kwam niet dichterbij dan leunend tegen de muur naast de deur, wanneer opoe een dienblad met eten naar binnen bracht. Dan kon ze een glimp van mama opvangen. Toen het weer warmer werd, kwam haar moeder de kamer uit, gekleed in een broek en een trui. Ze ging op de veranda voor het huis zitten, waar opoe thee, sandwiches met ei-dillesalade, en pecannotenkoekjes serveerde. Carolyn bleef binnen wachten totdat opoe zei dat zij ook naar buiten mocht komen. Ze nam de stoel op het verste uiteinde van de veranda, zo ver bij mama vandaan als ze maar kon. Mama trok de blauwe trui nog strakker om haar magere lichaam. ‘Het is koud.’

Opoe schonk thee in. ‘Het is drieëntwintig graden, Hildemara Rose. Je hebt frisse lucht nodig.’

‘Het valt niet mee om warm te blijven, moeder, ook al schijnt de zon.’

‘Ik zal een deken voor je halen.’ Opoe legde nog een sandwich op mama’s bord.

‘Nee, geen deken, moeder. Het is beter als we proberen er zo normaal mogelijk uit te zien.’

‘Normaal? De buurt weet het al, Hildemara Rose. Waarom denk je dat ze allemaal wegblijven?’ Opoe lachte schamper. ‘Lafaards zijn het, allemaal!’

Mama nam een klein hapje van de kleine sandwich. ‘U bent een geweldige kok, moeder.’

‘Ik heb het van de besten geleerd.’ Opoe zette haar kopje op het schoteltje. ‘Ik heb les gehad van Rosies moeder. Zij hadden een hotel. Dat heb ik je toch wel eens verteld? Chef-kok Brennholtz heeft me opgeleid in Hotel Germania. Hij is teruggegaan naar Duitsland en in de oorlog verwikkeld geraakt. Het laatste wat ik heb gehoord, was dat hij chef-kok was van een hooggeplaatste nazi. Na Warner Brennholtz heb ik voor de Fourniers in Montreaux gewerkt. Solange heeft haar Franse recepten met me gedeeld. De kok van lady Daisy, Enid, heeft me geleerd deze cakejes te maken.’ Opoe vertelde over lady Daisy’s liefde voor Kew Gardens, hoe ze haar in een rolstoel voortduwde en ze samen elke dag het park bezochten. ‘Het was zwaar werk, maar ik vond het nooit erg. Ik hou van Engelse tuinen. Maar ja, in Murietta is het daar te warm voor...’

Opoe en mama spraken ook over Carolyn. ‘Ze heeft een speelkameraadje nodig.’

‘Tja, de andere moeders zullen niet willen dat hun kinderen met haar omgaan.’

‘Ik heb er eens over nagedacht. Misschien is het een goed idee om een hondje te nemen.’

‘Een hondje?’

‘Voor Carolyn.’

‘Ik weet het niet, moeder. Een hond is een grote verantwoordelijkheid.’

‘Het zal haar geen kwaad doen om iets te leren. Misschien maakt het haar minder afhankelijk.’ Opoe glimlachte naar Carolyn. ‘Ze is mijn kleine schaduw geworden.’

Mama liet haar hoofd tegen de stoel rusten en sloot haar ogen. ‘Ik zal het er met Trip over hebben.’ Ze klonk zo moe.

Die avond tijdens het eten bespraken papa, opoe en Charlie wat voor hondje ze zouden nemen. Papa stelde voor om een cockerspaniël te kopen. ‘Klein genoeg om in huis te wonen, en groot genoeg zodat hij zich niet door het hek kan wurmen.’

‘Je hoeft geen hond te *kopen*.’ Opoë lachte kort. ‘Er zijn altijd mensen die van jonge hondjes af willen. Een bastaardhondje is goed genoeg.’

Charlie kermde luid. ‘Nee, geen bastaard. Kunnen we geen Duitse herder nemen, pa?’ Hij had bij een vriendje gelogeerd, wiens familie sinds kort televisie had. ‘Roy Rogers heeft een Duitse herder. Bullet kan zo hard rennen, hij lijkt wel een bliksemschicht.’

Opoë leek niet overtuigd. ‘En waar zou hij naartoe moeten rennen? Zo’n grote hond heeft ruimte nodig.’

Charlie gaf het nog niet op. ‘We hebben een voortuin en een achtertuin.’

Papa at rustig door. ‘Ik zou me minder zorgen hoeven maken met een politiehond in huis. Hij zou wel afgericht moeten worden. Ik weet wel iemand die me kan adviseren.’

Een paar dagen later tilde papa een bolletje vacht met hangende oortjes en heldere bruine ogen uit zijn auto. Hij gaf de pup aan Carolyn, die hem dicht tegen zich aan trok. ‘Houd hem goed vast. Hij wriemelt graag. Laat hem niet vallen.’ Toen de pup Carolyn in haar gezicht likte, moest hij lachen. ‘Volgens mij vindt hij jou lief.’

Vanaf dat moment bracht Carolyn het grootste deel van de dag buiten door met de pup, die ze Bullet hadden genoemd. Wanneer zij naar binnen ging, bleef hij bij de voordeur zitten janken tot ze weer naar buiten kwam. Mama kwam vaak buiten op de veranda zitten, terwijl opoe in de keuken aan het werk was; en Carolyn rende rond in de tuin, met Bullet – springend en keffend – op haar hielen.

Wanneer opoe ergens naartoe ging, ging Carolyn altijd met haar mee. Soms reden ze helemaal naar de aardbeinvelden in Niles, waar opoe met de Japanse boeren sprak en kistjes fruit kocht om

jam van te maken. Andere keren gingen ze naar de kaasfabriek bij de brug over het riviertje dat door Paxtown stroomde. Dan nam opoe haar mee de voorraadruimte in, samen met de oude Griekse meneer die uit grote ronde kazen een stukje boorde om te proeven, terwijl opoe en hij over hun vroegere vaderland spraken. Opoë deed alle boodschappen voor het gezin: ze deed inkopen bij de kruidenierswinkel van Hagstrom, haalde wat er nodig was voor reparaties bij Kohlns ijzerwarenhandel, en kocht kleren voor Charlie en Carolyn bij Dougherty's warenhuis. Soms kreeg ze daar ruzie over met mama.

Elke zondag nam opoe Carolyn mee naar de presbyteriaanse kerk, terwijl papa, mama en Charlie thuisbleven. Papa zei altijd dat hij werk te doen had, en Charlie bleef thuis omdat papa dat deed. Eens per maand nam opoe Carolyn mee naar de boerderij in Murrietta. Terwijl opoe dan met de Martins sprak, klom Carolyn in de boomhut of voerde ze wortels aan het witte konijn of keek ze naar de kuikentjes. Wanneer ze de boerderij bezochten, sliep Carolyn bij opoe op de kamer.

Als ze in opoes grote bed sliep, zoog Carolyn niet op haar duim. Dan kroop ze dicht tegen opoe aan en voelde ze zich warm en veilig. Ze droomde dat het witte konijn op de thee kwam en wortels uit haar hand at. Hij ging op zijn achterpoten staan, stampte met zijn voet en zei dat hij morgen ijs wilde hebben. Ze giechelde in haar slaap.

Het voelde allemaal goed en veilig en behaaglijk.